دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر
فصلنامه‌ی علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی

سال سیزدهم، شماره‌ی۴۴
زمستان ۱۳۹۲، صفحات ۲۰۲ -۱۷۵

مسعودتقوایی[۱]
نصرت مرادی هوسین[۲]

تعیین و تحلیل سطوح برخورداری شهرستان های استان آذربایجان غربی براساس مدل های آنالیز اسکالوگرام و SWOT

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۰٤/۲۱ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۱/۰۲/۲۳

چکیده

درک و شناخت بهتر میزان سطوح برخورداری مناطق مختلف نسبت به یکدیگر باعث شناخت نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدهای آن ها و در نهایت موجب توفیق برنامه‌ریزی ناحیه‌ای و منطقه‌ای می‌شود. تعیین و تحلیل سطوح برخورداری مناطق با استفاده مدل‌های مختلف و ارائه راهکارهای مناسب در این زمینه نقش بسیار مهم و اساسی در رسیدن به این هدف دارد. در پژوهش حاضر با استفاده از دو تکنیک آنالیز اسکالوگرام و SWOT سطوح برخورداری شهرستان های استان آذربایجان غربی براساس ۳٦ شاخص در زمینه‌های جمعیت و نیروی انسانی، عمرانی- زیربنایی، صنعت و معدن، خدمات اجتماعی، آموزشی و بهداشتی تعیین گردیده و وضعیت هر یک از شهرستان ها در شاخص های مذکور مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و پس از تعیین نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدها به شیوه SWOT به ارائه راهکارهای مناسب جهت توسعه شهرستان های استان آذربایجان غربی پرداخته شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در بین شهرستان های استان آذربایجان غربی از لحاظ سطوح برخورداری و توزیع امکانات و خدمات، عدم تعادل و ناهمگونی دیده می‌شود به طوری که براساس مدل آنالیز اسکالوگرام شهرستان های ارومیه و خوی به عنوان برخوردارترین و شهرستان های پیرانشهر، سردشت و چالدران به عنوان محروم‌ترین شهرستان های استان شناخته

۱- استاد جغرافیای دانشگاه اصفهان. E-mail: m.taghvaei@ltr.ui.ac.ir
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه اصفهان. E-mail: nt.moradi@yahoo.com

[Downloaded from geographical-space.iau-ahar.ac.ir on 2026-10-30]

شدند. یافته‌ها هم چنین نشان می‌دهد که ٤٢ درصد از شهرستان های استان در سطح محروم و بسیار محروم، ٢٨ درصد نسبتاً برخوردار، ١٤ درصد برخوردار و تنها ١٤ درصد شهرستان ها بسیار برخوردار هستند.

کلید واژه ها: سطوح برخورداری، آنالیز اسکالوگرام، مدل SWOT، استان آذربایجان غربی.

[Downloaded from geographical-space.iau-ahar.ac.ir on 2026-10-30]